

שיחת השבוע

יוצא לאור על-ידי צעירי אגודת 'חב"ד' - המרכז עורך: מנחם ברוד יו"ר: הרב יוסף יצחק אהרונוב

יש חדש

סיום הרמב"ם היומי

ביום שני הקרוב, כ"ד בשבט, יסתיים מחזור הלימוד השלושים ואחד של הרמב"ם היומי, ויפתח מחזור הלימוד השלושים ושניים. את לימוד הרמב"ם היומי תיקן הרבי מליובאוויטש, ומעלת המיוחדת היא שהמוני בית ישראל לומדים יחדיו את כל הלכות התורה. ללימוד הרמב"ם היומי נקבע גם מסלול של פרק אחד ליום, המסתיים אחת לשלוש שנים. זו הזדמנות להצטרף ללימוד הרמב"ם היומי. מטה הרמב"ם היומי, שעליד צעירי חב"ד, הפיק לוח לימוד למחזור החדש. אפשר להשיגו בבתי חב"ד וגם בטל' 072-2770100.

מעמד הסיום בטבריה

חגיגות הסיום יפתחו א"ה ביום הסיום, יום שני, כ"ד בשבט, ליד ציון הרמב"ם בטבריה, בשעה 7 בערב. לאחר מכן יהיה אירוע חגיגי במלון לאונרדו טבריה (לשעבר החוף השקט). יהיו הסעות מרחבי הארץ (בהרשמה מראש). טל' 072-2770100.

כינוס השלוחות

השבוע נפתח הכינוס העולמי של השלוחות - נשות השלוחים מכל קצווי תבל. הכינוס נערך במרכז חסידות חב"ד בברוקלין, ניו יורק. הוא מתקיים בכל שנה סמוך לכ"ב בשבט, יום-השנה להסתלקות הרבנית חיה-מושקא שניאורסון, רעייתו של הרבי מליובאוויטש. כאלף שלוחות, מכל קצוות תבל, באות לכינוס.

זמני השבוע

ניו יורק	דטרויט	מיאמי	לוס אנג'לס
4:55	5:28	5:46	5:05
5:57	6:31	6:40	6:03

294 בתי חב"ד מוקד חב"ד **לשירותכם *3770**

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר חב"ד 60840 טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169 www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

שותפות גורל בין הציבורים

השמצת ציבור שלם נועדה להכשיר את הקרקע לפגיעה בו. תמיד עוטפים את הדברים במילים יפות ובנימוקים שיכולים להתקבל על הדעת

קשר עמוק ופנימי בין הציבורים (צילום: מאיר אלפסי)

ההסתה הזאת נועדה להסוות את הניסיון המכוּעֵר לשלול את זכויותיהם של אזרחים ולמנוע מהם את השירותים שהמדינה חייבת לתת לאזרחיה. בני-אדם נאורים אמורים להסתייג מפגיעה בקבוצות אוכלוסייה רק מפני שיש להם אורח-חיים אחר ותפיסת-עולם אחרת. כאן בונים בהדרגה את הצידוק לשלילת הזכויות הזאת.

ברית אמיתית

כדאי מאוד שמייצגי שני הציבורים המושמצים האלה יבינו כי חייבת להיות ביניהם שותפות גורל. אם ייכנעו לניסיונות לעשות 'הפרד ומשול', בסופו של דבר ייפגעו שניהם. פעם אחת תיווצר קואליציה כנגד קבוצה אחת, ובפעם השנייה כנגד הקבוצה האחרת. לכל קבוצה יהיה קשה לעמוד לבדה מול הדורסנות של הרוב.

ההכרח בשותפות הזאת נובע לא רק מ'ברית המושמצים', אלא גם מקשר עמוק ופנימי שצריך להתקיים בין הציבורים. גם לציבור הדתי-לאומי יש ישיבות, תלמודי-תורה וצורכי דת, בדיוק כמו לציבור החרדי. מנגד, ההתיישבות ברחבי ארץ-ישראל יקרה לליבו של כל הציבור החרדי, והוא מעריך מאוד את מסירות-נפשם של המתישבים המחזיקים בציפורניהם בחבלי ארצנו.

כל אחד ואחד משני הציבורים האלה חייב לעמוד כחומה בצורה נגד כל כוונה להסית כנגד אחד הציבורים או לנסות לפגוע בתקציביו וביכולתו לחיות על-פי אמונתו. רק יחד נהדוף את ההסתה ונבצר את הערכים היקרים ללב כולנו.

מרוצת הדורות ידעו היהודים שכאשר המצב הכללי במדינה אינו שפיר כל-כך, כדאי שיתחייב לו לדאוג. האשמת היהודים והשימוש בהם כבשעיר לעזאזל היו תמיד מפלט נוח בעיתות מצוקה. במקום להתמודד עם קשיים אמיתיים אין קל מלהצהיר 'היהודים אשמים', ומיד מופנה זעמו של ההמון לעבר היהודים.

את מקומם של היהודים בארצות הגולה תפסו בארץ שתי קבוצות אוכלוסייה - החרדים והמתנחלים. בכל פעם שמתברר כי חסר תקציב למטרות חברתיות ואחרות נשמעת הססמה הקבועה: "כל הכסף הולך לחרדים / למתנחלים".

מול גלי ההסתה לא מועילים כל-כך ההסברים והעובדות. אפשר להוכיח בנקל כי תלמיד בתלמוד-תורה חרדי מקבל הרבה פחות מתלמיד בבית-ספר ממלכתי, אבל התועמלנים יוסיפו לפמפם את המשפט "החרדים חולבים את קופת המדינה". כך גם בדבר המתנחלים. גם אחרי קיצוץ דרסטי בתקציבי ההתיישבות וגם כשאין שום בנייה ציבורית ביהודה ושומרון - עדיין 'המיליארדים' נשפכים שם כביכול.

השפעת ההסתה

אין לזלזל בהשפעתה של ההסתה הקבועה הזאת. השמצת ציבור שלם נועדה להכשיר את הקרקע לפגיעה בו. תמיד עוטפים את הדברים במילים יפות ובנימוקים שיכולים להתקבל על הדעת. קודם שהשלטון הקומוניסטי ברוסיה סגר את המקוואות, הופיעו מאמרים שהביעו 'דאגה' ממצב ההיגיינה במקוואות ומהחשש שפיצו מחלות. אחר-כך היה קל מאוד להוציא צווי סגירה.

אותה שיטה פועלת עכשיו במלוא המרץ. הקשיבו היטב למסרים: הישיבות מלאות בטלנים, שממש מתחננים כי מישהו יוציא אותם מה'כלא'. תלמודי-תורה מחנכים לבורות ובוגריהם בוכים מרה על שמנעו מהם לרכוש השכלה. בהתנחלויות גדלים 'גידולי פרא', שעוסקים בפעולות 'תג מחיר'. ועוד כהנה וכהנה.

צדיקים זקוקים לבעלי-תשובה

צדיקים גמורין יכולין לעמוד".

להחזיר צדיקים בתשובה

זו משמעות אמירתו של יתרו למשה – "כבד ממך הדבר, לא תוכל עשוהו לבדך". אתה, עם כל מעלתך, מייצג את עבודת הצדיקים בלבד, ואין דיי בכך. דרושה גם עבודת התשובה, שבאה על-ידי הפיכת החושך לאור. לכן אתה נזקק ל"שרי אלפים, שרי מאות, שרי חמישים ושרי עשרות".

יתרו יעץ למשה: "ואתה תחזה מכל העם" יש ללכת אל העם, אל היהודים הפשוטים, ולעשות מהם 'שרי עשרות', 'שרי חמישים', 'שרי מאות' ועד שיהיו 'שרי אלפים'. זה עניינה של התשובה – לעשות מאנשים פשוטים 'שרי אלפים'. על-ידי עבודה זו של התשובה תתווסף עלייה גם אצל משה רבנו עצמו, שזו המעלה של הפיכת הצדיקים לבעלי תשובה, כפי שנאמר על משיח צדקנו, שיחזיר את הצדיקים בתשובה, היינו שיעניק להם גם את המעלה של תשובה.

(תורת מנחם כרך מה, עמ' 359)

זו עבודה שעניינה עלייה מחיל אל חיל, בהתקדמות והתעלות רציפה מדרגה אחת לדרגה עליונה ממנה. לגביו היה דיי בקו עבודה זה, והוא לא ראה הכרח בעבודת התשובה הכרוכה במסירות-נפש ובהפיכת הרע לטוב.

יתרו כבעל-תשובה

לעומתו, יתרו היה בבחינת 'בעל תשובה'. בתחילה עבד עבודה זרה, ואחרי שראה את ניסי הקב"ה אמר: "עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים". קו עבודה זה, של אור הבא מתוך החושך, נרמז גם בשמו – יתרו, על שם "יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך". הוא הפך את הסכלות לחכמה ואת החושך לאור.

לקו עבודה זה יתרון מיוחד, ולכן נאמר על יתרו ש"יתר פרשה בתורה". ולכאורה איך ייתכן שאדם שהיה במדרגה תחתונה ביותר, בהיותו כומר לעבודה זרה, הוסיף פרשה על כל תורת משה? אלא זה ייחודה של עבודת התשובה, שגדולה מעלתה ביותר, עד שאמרו חז"ל "מקום שבעלי תשובה עומדין, אין

כאשר יתרו בא אל משה רבנו הבחין כי הוא יושב ודן את ישראל מבוקר עד ערב. אמר לו יתרו: "נבול תיבול... כי כבד ממך הדבר". יתרו יעץ למשה למנות שרי אלפים, שרי מאות ושרי עשרות. הללו ישפטו את העם, ורק את מה שיקשה להם יביאו לפני משה.

הצורך בעצה זו מצד יתרו דורש הסבר. הלוא משה רבנו היה רועה ישראל ועמד במדרגה גבוהה ביותר. האם ייתכן שלא היה מסוגל להתמודד עם בני ישראל? ואם אכן הייתה המשימה גדולה מכוחותיו, היה צריך להכיר בכך בעצמו, גם בלי שיתרו יסב את תשומת ליבו לכך.

אי-אפשר לבד

ההסבר נעוץ בדברי יתרו: "לא תוכל עשוהו לבדך". כלומר, אף הפעולה הזאת צריכה להיעשות על-ידי משה, אלא שאין היא יכולה להיעשות על-ידו כשהוא לבדו, והוא נדרש לסיועם של אחרים.

משה עמד בדרגה עילאית של צדיק, ומצד מהותו העצמית הסתפק בעבודת הצדיקים.

אמרת השבוע

לא דיי בביקורת

רבי יצחק מאיר מגור, בעל חידושי הרי"ם, נועד עם אנשים שהשמיעו דברי ביקורת על התנהלות ציבורית מסויימת. הגיב הרבי: "חז"ל אומרים שיתרו יותר פרשה אחת בתורה, היא פרשת 'ואתה תחזה'. והלוא גם קודם לכן השמיע כמה וכמה דברים, כמו 'מה הדבר הזה אשר אתה עושה לעם!', והזהיר: 'נבול תיבול גם אתה, גם העם הזה' ועוד?

"אלא", הסביר הצדיק, "כל עוד מתח ביקורת והצביע על מגרעות, עדיין אין בכך להוכיח את גדולתו של יתרו. רבים יכולים להצביע על מגרעות וחסרונות במעשיהם של אחרים. גדולתו של יתרו שגם ידע להשיא עצה טובה ומעשית – 'ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל'. לכן נזקפה פרשה זו לזכותו".

פתגם חסידי

יהודי בא אל רבי נפתלי מרופשיץ וביקש ברכה שיידע את כל התורה. השיב הצדיק: "כל ימי אני מתפלל שאדע אות אחת בתורה, ואתה מבקש לדעת את כולה!?"

יתרו | מאת הרב אליעזר ברוד

מן המעיין

לדעת לשמוע

"וישמע יתרו" (שמות יח, כא). מה ששמע יתרו שמעו גם רבים אחרים, אבל יש שומעים ואין שמיעתם שמיעה, שאין הדברים נכנסים לתוך ליבם. מעלתו של יתרו ששמע וידע מה שמע.

(רבי מנחם מנדל מקוצק)

בא אל הצדיק

אומר רש"י: "מה שמועה שמע ובא? – קריעת ים סוף ומלחמת עמלק". הדגש הוא על "שמע ובא". מדוע הרגיש צורך לבוא? אלא יתרו שמע על "קריעת ים סוף ומלחמת עמלק". אם אחרי עלייה גדולה כמו קריעת ים סוף הייתה יכולה לבוא ירידה כמו מלחמת עמלק, סימן שמוכרחים לבוא אל הצדיק.

(רבי בונם מפשיסחה)

החושך מאיר

"יתרו" הוא על-פי לשון הכתוב (קוהלת ב) "כיתרון האור מן החושך". הכוונה הפנימית בפסוק היא שיש יתרון לאור שבא מהפיכת החושך עצמו לאור. כן אירע גם אצל יתרו. בתחילה היה כומר לעבודה זרה וישב בחושך, ואחרי-כך נתגייר ועמד בקרן אורה.

(לקוטי לוי-יצחק)

זיכור נעלה

"עתה ידעתי כי גדול ה' מכל האלוקים" (שמות יח, א). נאמר בזוהר שבזה התעלה והתכבד

הקב"ה למעלה ולמטה, ואחרי-כך נתן את התורה. הודאתו של יתרו פעלה בעולם זיכור נעלה ביותר, שאפשר את הגילוי של מתן תורה.

(ספר המאמרים תש"ט)

נס שנעשה לאחרים

"ויאמר יתרו ברוך ה'" (שמות יח, י). אומרת על כך הגמרא (סנהדרין ד): "גנאי הוא למשה ושישים ריבוא, שלא אמרו 'ברוך' עד שבא יתרו ואמר ברוך ה'". אף שבני-ישראל אמרו שירה על הים, זו הייתה שירה על הטובות שנעשו להם. יתרו אמר תודה על חסדים שנעשו לאחרים.

(תפארת שלמה)

שכן ואח

במדרש רבה נאמר: "טוב שכן קרוב זה יתרו, שהיה רחוק לישראל ונתקרבו. מאח רחוק זה עשוי, שהוא אח אבל מתנהג כאח רחוק". עשוי שמע על יציאת בני-ישראל ממצרים ונלחם בהם (עמלק היה מצאצאי עשוי), ואילו יתרו שמע על הניסים שאירעו לישראל ובא ודבק בהם.

(ספר המאמרים תש"ט)

רמז לדיינים

"ואתה תחזה" (שמות יח, כא). יש כאן רמז לנאמר "לכן חזו מפעלות ה'". דייני ישראל היו שבעה ריבוא, שמונת-אלפים ושש-מאות (סנהדרין יח). זהו "חזו": ז' ריבוא, ח' אלפים, ו' מאות.

(לקוטי לוי-יצחק)

תושייה והצלה

עם פרוץ מלחמת העולם השנייה אחזה חרדה גדולה את תושבי פריז. הגרמנים לא הסתירו את שאיפתם להתפשט גם לעבר צרפת. לא ארכו הימים והעיר נכבשה בידי הגרמנים, אשר החלו מיד בהפעלת מכונת ההשמדה. כעשרים אחוזים מיהודי צרפת הי"ד הושמדו בשואה.

באותה עת התגוררו בעיר בני־זוג, שבחרו לנהל חיים צנועים ושקטים. אלה היו רבי מנחם־מענדל שניאורסון (לימים הרבי מליובאוויטש), אז חתנו של הרבי הריי"צ (רבי יוסף־יצחק) מליובאוויטש, ואשתו הרבנית חיה־מושקה, בת הרבי.

לא היה קל להקפיד על כל דקדוקי המצוות ולקיים קלה כחמורה בפריז, אך הרבי לא ויתר על שום פרט, גם אם היה כרוך בקשיים מרובים. לצידו עמדה הרבנית בגבורה, ולא חסכה כל טרחה כדי לסייע בכך.

כדי להשיג 'חלב ישראל' הייתה צועדת קילומטרים רבים אל רפת ששכנה בפרוורי העיר, ושם השגיחה מקרוב על החליבה. החלב היה מצרך חיוני בעבורם, שכן משאר דברי המזון התנזר הרבי כמעט לגמרי.

שלושה ימים לפני כיבוש פריז הצליחו הרבי והרבנית לברוח אל העיר וישי, שבדרום צרפת. בתחילה נראה היה כי בווישי יוכלו למצוא מרגוע, בהיותה נתונה לשלטון צרפתי עצמאי. אולם במהרה התברר שמשטר וישי משתף פעולה עם הנאצים. הרבי ורעייתו עזבו את העיר כעבור חודשיים ונדדו דרומה, אל העיר ניס, שהייתה נתונה לשלטון איטלקי, והחיים בה היו בטוחים יותר.

יהודים רבים נמלטו לניס, ונהפכו לפליטים חסרי כול. לא היה קל להם למצוא אפילו חדר במלון לשהייה זמנית, שכן בתי־המלון חששו שהפליטים לא יוכלו לשלם, וסירבו לקבל אורחים שלא היה בכוחם להוכיח כי בידם כסף.

עדים סיפרו כי כבר אז נתגלתה דאגתו של הרבי לכל יהודי. היה בידו שטר של מאה דולרים, סכום נכבד מאוד באותם ימים. הוא היה עומד בתחנת הרכבת וממתין לפליטים יהודים. כשפגש משפחה כזאת היה מלווה לה את שטר הכסף, כדי שתוכל להציגו בבית־המלון, ועליידי כך לקבל חדר. לאחר מכן היה מקבל את השטר בחזרה ומלווה אותו לעוד משפחה יהודייה. כך הצליח לספק קורת־גג

להרבה משפחות של פליטים.

יום אחד הלכה הרבנית ברחוב השוקן על קו החוף של ניס. בדרכה פגשה אישה שהייתה מוכרת לה, אשת רב מבלגיה. השניים היו בין הפליטים שהתגוררו בעיר. לשאלת הרבנית

על מעשיה במקום ענתה האישה כי בעלה ירד לטבול בים.

האישה הצביעה לעבר נקודה רחוקה בים ואמרה: "שם הוא". היא הסבירה כי בעלה ביקש להתרחק מחוף הרוחצים והלך למקום מבודד.

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

מעלת ה'מקבל'

לקראת מתן התורה על הר סיני ציווה הקב"ה את משה (שמות יט,ג): "כֹּה תֹאמַר לְבֵית יַעֲקֹב וּתְגִיד לְבְנֵי־יִשְׂרָאֵל. חֲז"ל מְסַבְּרִים ש"בֵּית יַעֲקֹב" אֵלו הַנְּשִׁים, ו"בְנֵי־יִשְׂרָאֵל" אֵלו הַגְּבוּרִים. הַקַּב"ה צִוּוּהוּ אֶת מֹשֶׁה לְמַסּוֹר אֶת דְּבָרָיו תְּחִילָה לְנָשִׁים וְרַק אַחֲרַי מִכֵּן לְגַבְרִים.

מדוע הוקדמו הנשים לגברים? המדרש מבאר (מכילתא ופירוש רש"י על הפסוק) שבבריאית העולם מסר הקב"ה את הציווי שלא לאכול מעץ הדעת לאדם בלבד, ואז באה חווה ואכלה מן העץ וגרמה קלקול לעולם כולו. אמר הקב"ה: "עכשיו אם איני קורא לנשים תחילה, הן מבטלות את התורה". לכן הקדים את הנשים, כדי שיהיה קיום לתורה.

השפעה וקבלה

אישה מייצגת שני כוחות מרכזיים – כוח ההשפעה והנתינה וכוח הקבלה והקליטה. האישה היא בבחינת 'משפיעה', ואילו האישה היא בבחינת 'מקבלת'. כוח ההשפעה כשהוא לעצמו אין לו קיום, כל עוד אין חיבור עם כוח הקבלה והקליטה. לכן הציווי על האיסור לאכול מעץ הדעת, שניתן לאדם בלבד, לא התקיים, מכיוון שלא נקלט עליידי כוח הקבלה של חווה.

חז"ל (מסכת יבמות סג, א ובפירוש רש"י) המשילו זאת לתהליך אפיית לחם. הגבר חורש וזורע, דש וזורה, אבל אחרי כל העבודה הקשה הוא מביא הביתה חיטים שאינם ראויים לאכילה. רק כשהאישה לוקחת את החיטים, טוחנת אותן לקמח, לשה מהן עיסה ואופה לחם – יש לאדם לחם לאכול. זו מעלתה המיוחדת של האישה כ'מקבלת', מי שמחבר את הדברים עם מציאות העולם וגדריו.

מעמד הר־סיני נועד לתקן את חטא עץ הדעת (מסכת שבת קמ"א), ועיקר עניינו לחבר את האור האלוקי עם העולם, עליידי שהעולם עצמו נעשה כלי לקבלת התורה. לכן מסר הקב"ה את דבריו קודם־כול לנשים, המייצגות את כוח הקבלה, מכיוון שעליידי כך יתקבלו ענייני התורה בתוך מציאות העולם ויהיה קיום לתורה.

כך יהיה גם לעתיד לבוא, בבוא הגאולה. אז ייטהר העולם לגמרי מזוהמתו, ככתוב (זכריה יג,ב): "את רוח הטומאה אעביר מן הארץ", ואז גם יקויים "נקבה גבר" (לקוטי־תורה במדבר ז,ג, על־פי ירמיה לא,כא) – האישה, המסמלת את כוח הקבלה, תעמוד במדרגה גבוהה משל הגבר, המסמל את כוח ההשפעה.

חיבור עם ה'מקבל'

שני המרכיבים האלה של 'משפיעה' ו'מקבלת' קיימים גם בכל אדם. האדם מורכב מנשמה וגוף. הנשמה היא בבחינת 'משפיעה' ואילו הגוף הוא 'מקבלת'. התכלית היא שאור הנשמה יחדור לתוך הגוף, עד שהגוף מצד עצמו יפעל על־פי רצון הנשמה.

כל עוד הנשמה מנותקת מהגוף ופועלת בעצמה, אין לפעולתה קיום. יש מצבים שהנשמה מאירה באדם בעוצמה רבה, ואז האדם חש התעוררות רוחנית, והוא מרגיש תשוקה ללמוד תורה ולעסוק במצוות, אבל בחלוף אותה הארה הוא חוזר למצבו הראשוני, מכיוון שהכול היה הארה מלמעלה, בלי שהדברים נתפסו בגוף עצמו. התכלית היא שהדברים יתחברו עם הגוף, ה'מקבלת', ויבואו גם ממנו, ואז יהיה להם קיום.

זה גם עניינו של מעמד הר־סיני, שבו הקב"ה ירד למטה כביכול ויצר חיבור בין הקדושה האלוקית שלמעלה מהעולם עם מציאותו וגדריו של העולם. במעמד הזה ניתן לנו הכוח להחזיר קדושה לתוך המציאות הגשמית, ולהפוך חפץ גשמי לחפצא דקדושה. כאשר המשימה הזאת, של החדרת קדושה במציאות הגשמית תגיע לידי שלמותה תבוא הגאולה, ואז תתגלה מעלת ה'מקבלת', ולכן דווקא העולם הזה התחתון יעמוד במדרגה העליונה ביותר ומכאן יאיר השפע האלוקי לכל העולמות (ראה תורת מנחם כרך מ, עמ' 74).

פתאום הבחינה הרבנית בקבוצת גרמנים מתקרבת למקום. היא הבינה מיד כי סכנה גדולה מרחפת על בעלה של חברתה, אם ישוב אל החוף בעוד הגרמנים בסביבה.

הרבנית מיהרה לגשת אל המציל, הצביעה בדאגה לעבר הרב השהה בתוך המים, לא הרחק מהחוף, ואמרה לו בצרפתי: "רואה אתה את האיש שם במים? חייבים להצילו בדחיפות!". בעודה מדברת רמזה לו על הגרמנים המתקרבים.

המציל הבין היטב את הרמז. הוא מיהר לקחת את בגדיו של הרב שהושארו בחוף, עלה על סירת ההצלה וחתר לעברו במהירות. כשהגיע אליו אחז בו והעלה אותו אל הסירה. עתה החל להשיט את הסירה הרחק מהחוף, כדי להתרחק מהסכנה הנשקפת לרב.

בתוך כך הגיעו הגרמנים קרוב אל שתי הנשים היהודיות. לנשים לא נשקפה סכנה, שכן בדרך־כלל הגרמנים לא היו פוגעים בהן. לכן הוסיפו לעמוד במקומן ולעקוב אחר סירת המציל המתרחקת.

הרב כבר היה רחוק מעיני הגרמנים, והללו החליטו להניחו לנפשו ולהמשיך בדרכם. המציל הוריד את הרב בחוף מרוחק, ושם לבש הרב את בגדיו וחזר לביתו.

אשת הרב הייתה אסירת תודה לרבנית, לאחר שראתה כיצד פעלה בתושייה ומתוך מסירות־נפש, ובצעד מהיר ובנון הצליחה להרחיק את בעלה ממקום הסכנה. בערב שלחה את אחת מבנותיה אל דירתם של הרבי והרבנית, כדי להודות לה על מעשה ההצלה המופלא ולידע אותה כי הרב שב אל ביתו בריא ושלם, תודה לה'.

הרבי והרבנית המשיכו בפעולותיהם השקטות בצל האימה והסכנות, ובתוך כך ניהל חותנו, הרבי הריי"צ, מערכה מסועפת להצלתם מאירופה ולהשגת אשרות כניסה בעבורם לארצות־הברית. ביום כ"ח בסיוון התש"א (1941) הוכתרו המאמצים בהצלחה והרבי והרבנית עגנו בחופי ארה"ב.

הרבנית הוסיפה לחיות את חייה הצנועים גם לאחר שבעלה היה לאישיות ענקית בעולם היהדות. מלבד קרובים וידידי משפחה לא זכה המציל להכירה. אולם דיי בסיפורים הרבים על אישיותה, תבונתה, אצילות רוחה, עדינות נפשה ואמרותיה המדודות והקולעות, לשמש דוגמה והשראה לכל בנות ישראל. בכ"ב בשבט תשמ"ח השיבה את נשמתה ליוצרה.

ספר התורה שהוטס לחלל

הבקשה של רמון

עמיתיו התרגשו מסיפורו של המדען שניהל את תכנית הניסוי. "ידענו שהוא ניצול שואה, אולם לא שמענו מעולם על ספר התורה", מספר לנו השבוע הד"ר אדם דביר (70), מדען ראשי בחברת יארד. "אילן שאל אם יוכל לקחת את ספר התורה למסע בחלל, וי'יה' נתן את הסכמתו. בהיני את משמעות המשימה וחשיבותה, החלטתי לצרף לפריט זה מטבע של שמינית שקל מהשנה הרביעית של המרד, שגם הוא ילווה אותו במסעו בחלל.

"אילן בחר את הפריטים האלה, נוסף על גביע קידוש, כי ראה את עצמו נציג העם היהודי. מכיוון שספר התורה היה קטן במיוחד, הורשה לקחת אותו. אלה היו 'גווילים של תקווה', כפי שכונה הספר בסרט תיעודי על הנושא".

התרגשות בשידור חי

ברגע שנצרב בתודעה מהטיסה של רמון במעבורת קולומביה הוא נראה מציג את ספר התורה בשידור חי, במהלך מסיבת עיתונאים עם עמיתיו. "זה חוט, זה חבל מקשר מאוד מרגש, והוא כאן איתי בחלל", אמר רמון. המראות שודרו ברחבי העולם וגרמו התרגשות רבה מאוד. למרבה הצער בחודש שבט תשס"ג, בדיוק לפני עשר שנים, התפרקה מעבורת החלל מעל שמי

חברי צוות הניסוי הישראלי 'מידקס' ישבו בסלון ביתו של הפרופ' יהויכין יוסף ז"ל (המכונה 'יר'יה), ועמם האסטרונוט אל"מ אילן רמון ז"ל. זו הייתה פגישת חברים של אנשי הצוות, והם החליפו רשמים על התקדמות המיזם, שעסק, בין השאר, במדידת החוזי קרינת השמש מסופות האבק המדבריות, ובחקר השפעת האבק על ההתחממות הגלובלית.

בעיצומה של הפגישה התעניין רמון בתיבה שהונחה מעל ארון הספרים. הפרופ' יוסף הוריד את התיבה, הסיר מעליה חתיכת בד אפורה, והציג בהתרגשות ספר התורה קטן. באותה הזדמנות סיפר את סיפורו האישי, הכרוך בסיפורו של ספר התורה.

לימוד בסתר

מחנה הריכוז ברג'בלזן, ימי מלחמת העולם השנייה. לילד יהויכין יוסף מלאו שלוש עשרה שנים. הרב הראשי של אמסטרדם, הרב שמעון דסברג הי"ד, דאג שהנער יחגוג את בר המצווה עליאף הסכנה הגדולה. בסתר לימד אותו לקרוא בספר התורה שהסתיר במעילו.

"כאשר הגרמנים חיסלו את המחנה, העבירו את קבוצת הילדים למחנה אחר", סיפר יהויכין לחבריו. "הרב דסברג נתן לי את ספר התורה וביקשני לשמור עליו. כשעליתי ארצה ספר התורה היה איתי, והוא מלווה אותי עד עכשיו".

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

הגבת התורה

שאלה: מתי וכיצד מגביהים את ספר התורה, ומה משמעות ההגבה?

תשובה: במסכת סופרים אמרו ש"צריך החזן להראות את הספר התורה לכל הציבור, ומראה פני כתיבתו לעם העומדים לימינו ולשמאלו, ומחזירו לפניו ולאחריו, שמצווה לכל האנשים והנשים לראות הכתב ולהשתחוות מולו, ולומר (דברים ד, מד): וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל". המנהג הרווח (אך לא בחב"ד) להצביע באצבע לעבר ספר התורה.

במקור היו מגביהים את הספר לפני קריאת התורה, לכבוד התורה, וכן מנהג הספרדים (וחלק מהחסידים בארץ ישראל). האשכנזים וחב"ד מגביהים וגוללים אחרי הקריאה, כדי שהמון העם המצפים להגבה, יאזינו ביתיים לקריאה.

לכתחילה צריך לפתוח את הספר לפני ההגבה, עד

למעלה: הד"ר דביר עם רמון. למטה: רמון במעבורת, מציג את ספר התורה

טקסט כשעל סיפונה שבעת האסטרונוטים, ובהם אילן רמון. ספר התורה אבד גם הוא בהתרסקות.

"בשבועות שקדמו לטיסה היינו בארה"ב, עם אילן והצוות", מספר דביר. "במהלך הכניסה בחזרה לאטמוספירה היינו בחדר הבקרה המדעי, ושמענו שדברמה השתבש, ואז ראינו על הצגים את המעבורת מתפרקת לשברים לוהטים. חזרנו לישראל בהרגשה קשה. עד היום הסיפור מלווה אותי, בפרט כשאני מרצה לפני סטודנטים על המשימה המדעית".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

חדש: סודות הגאולה

כל מה שצריך לדעת על הגאולה וביאת המשיח

דמותו של המשיח • תהליכי הגאולה • מה יהיה בימות המשיח • תחיית המתים • ועוד

ספר מרתק, מאיר עיניים, כתוב בסגנון קולח ובהיר, ניקוד מלא

להזמנות: טל' 1-718-6041020

